

Ik ben het!

Christus Triumfatorkerk, 28 maart 2021

Zesde zondag van de Veertigdagentijd

Lezing: Johannes 18:1-14

Voorganger: ds Jaap van den Akker

KOMEN

- Welkomstwoord door de ouderling van dienst
- *de ouderling van dienst steekt een kaars aan*
- Aanvangslied 'Alles wat over ons geschreven is' (Lied 556: 1, 5)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag Lied: Psalm 118: 1 en 5
- Kyriegebed - Gedicht

Vergeef me tuinman, dat ik er weer ben
en dat ik morgen hier al weer wil wezen.
Ik heb nog alle stenen niet gelezen.
Er zijn er vele, die ik nog niet ken.
Dat is de reden, waarom ik hier dwaal.
't Is beter u daarover in te lichten.
soms zijn er doden, die ons iets berichten.
zij spreken een uitzonderlijke taal.
Zo vond ik gister, in een witte steen,
een woord geschreven over eeuwig leven.
Wat doden zeggen is niet overdreven.
Het komt met wat beloofd is overeen.

En wij bidden:

Bij het vallen van de nacht,
bij het falen van de kracht,
met de duisternis rondom,
roep ik : kom, Heer Jezus, kom!

Kyrielied: 'Laat ons bidden uit gemis' (Tussentijds 16: 1, 8 en 10)

WOORD

- Met de kinderen
Gebed
Inleiding: in het spoor van Jezus.
Filmpje: https://www.youtube.com/watch?v=wcpBYg_n5pM&t=6s
- Schriftlezing: Johannes 18:1-14
- Lied 'O liefde die verborgen zijt' (Lied 561: 1, 2 en 3)
- Preek
Nadat Jezus dit alles gezegd had. (Johannes 18: 1)
En dat was nogal wat – wat Jezus gezegd had. Hoofdstukken lang is hij in gesprek geweest met zijn leerlingen.
Dat gesprek begon in hoofdstuk 13, met de voetwassing. Het begon met de zin die alles op spanning zet in het eerste vers van hoofdstuk 13: "Het was kort voor het pesachfeest. Jezus wist dat zijn tijd gekomen was en dat hij uit de wereld terug zou keren naar de Vader. Hij had de mensen die hem in de wereld toebehoorden lief, en zijn liefde voor hen zou tot het uiterste gaan." (Joh. 13: 1)

Dat spoor van liefde hebben we gevolgd, door vijf weken lang stukken uit de gesprekken van Jezus met zijn leerlingen te lezen. Over liefde ging het. Over onbaatzuchtigheid, over kwetsbaarheid ook en vertrouwen.

Zijn testament. Zijn afscheidsrede.

Nu doet Jezus er het zwijgen toe.

Nadat Jezus dit alles gezegd had, ging hij naar de olijfgaard. Trok hij uit. Staat er letterlijk. ἐξηλθεν - *Exodus*. Het was kort voor het paasfeest. En met deze uittocht begint Jezus aan zijn laatste paasfeest – zijn eigen exodus.

Alles is gezegd. Nu gaat het niet meer om de woorden, nu moet er iets gebeuren. Na de woorden de daden.

Jezus staat op en trekt uit. Het is niet een woeste Schelfzee die hij oversteekt. Het is de Kidron, een stroompje ten oosten van Jeruzalem dat de meeste tijd van het jaar droog staat. En de overkant is een tuin. De hof van Getsemané – zoals we uit de andere evangeliën weten.

Toch gebruikt Johannes die veel betekenende woorden hier: hij trok uit. Zoals het volk eens uittrok uit de verdrukking, door de zee, op weg naar nieuw land.

Die hele geschiedenis die het volk van God heeft gekleurd en gemaakt. Die oergeschiedenis van een volk dat zoekt naar eigen identiteit, naar vrijheid, naar een plek om te wonen. Die geschiedenis balt hier samen in deze mens. Nu laat deze mens – God op aarde – alles achter zich wat gedaan en gezegd moest worden. Hij gaat naar de overkant. Hij gaat op weg naar een nieuw bestaan.

Toen - ooit – was het een bevrijding en een uittocht naar een nieuw bestaan naar een land vloeiende van melk en honing, nu is het opnieuw een Exodus, nu is het een uittocht uit een bestaan zonder perspectief. Een bestaan waar er misbruik wordt gemaakt van je zwakheden. Waar je valt als er een papiertje met aantekeningen uit je tas steekt, of waarin je wordt weggepromoveerd als je te kritisch bent.

Nu is er een uittocht uit dit platte, oppervlakkige bestaan, waarin God moet buigen om ons onder ogen tot komen. Waarin God zo diep buigt dat Hij ons lijden ondergaat. Dit is een uittocht naar een alles overtreffend Pasen, het waarachtige land van Melk en Honig. In Jezus gaat heel Israël een nieuwe weg. En wij gelovigen uit de volken volgen schoorvoetend dat spoor.

De Kidron is een grensrivier. Net als de Jordaan, aan de andere kant van de Woestijn. Net als de Jabbok, toen Jacob weer terugkeerde in het Beloofde Land.

Ooit trok David deze Kidron over toen hij op de vlucht was voor de opstandige Absalom.

Jezus trekt over het water – een nieuwe toekomst tegemoet.

En daar ligt een *tuin* (κηπος). Meer staat er niet. Een tuin. Klinkt daarin niet iets mee van die beroemde tuin aan het begin van de bijbel? De hof van Eden? Daar werd toch ook een strijd gestreden tussen goed en kwaad?

Expres heeft Johannes het over een tuin en niet over een olijfgaard of over de hof van Getsemané. Olijfgaard is dus iets te specifiek vertaald in onze Bijbelvertaling. Johannes herinnert ons door zijn manier van vertellen aan de uittocht en aan het begin in het paradijs. En ondertussen is het aardedonker, ondanks de volle maan van het Paasfeest. En het is koud. Het wordt nu spannend. De rivier, de tuin, de duisternis, de kou. Als dat maar goed gaat.

En toch - wat mij pas bij herlezing opvalt: Jezus blijft in dit hele verhaal fier overeind.

Hij heeft de leiding.

Hij is meester over de situatie.

In dit verhaal wordt Jezus níet geïdentificeerd door Judas met een kus. Nee – die kus komt alleen voor bij de andere evangelisten. Niet bij Johannes. In het hele evangelie van Johannes is de Jezus initiatiefnemer. Bij de broodvermenigvuldiging twee weken geleden. Bij de voetwassing.

Jezus handelt omdat hij wéét. Het is geen noodlot dat Jezus overkomt. Hij is en blijft Heer en Meester over zijn lot.

Daarom wordt Jezus nu niet gevangen genomen – nee: i het Evangelie van Johannes láát hij zich gevangennemen. Hij heeft de touwtjes in handen. Hij heeft de macht om zijn leven te geven. Daarom is de Johannes' Passion ook zo veel lichter, bijna vrolijk – zoveel lichter dan de Mattheus'. Bach voelde dat aan. Bij Johannes is het geen vernedering van Jezus aan het kruis. Bij Johannes is het een verhoging. Dit is waar de weg van Jezus naartoe gaat. Hoe verschrikkelijk ook: dit is nodig om het Pasen te laten worden. Eerst door de rivier, dan naar de het paradijs. Bij de andere evangelisten vluchten de leerlingen alle kanten op, als Jezus gevangen wordt genomen. Zo niet bij Johannes. In dit verhaal neemt Jezus zelf het initiatief om alleen gelaten te worden.

Ik vind Johannes daarom ook een lastig evangelie. Juist in het lijdensverhaal komt Jezus voor mij heel dichtbij. Jezus ondergaat de hardheid van het leven. Hij lijdt. Hij lijdt onder onrecht. Hij lijdt ook fysiek. Hij draagt het kruis. Hij wordt gepijnigd, gemarteld. Alle onrecht en alle hardheid van het bestaan – Jezus krijgt het allemaal over zich heen. Nog veel erger dan ons in dit land ooit kan overkomen. En zo kent hij ook onze pijn. Zo weet God van binnenuit zelf wat het is om kwetsbaar te zijn. En weerloos. Om heen en weer geslingerd te worden tussen mensen die macht over jou hebben. Om overmand te worden door twijfel en wanhoop. Hij weet wat het is om je moederziel en alleen te voelen, om geen idee te hebben of God wel bestaat – laat staan of Hij er nu voor je is. Dát lijdensverhaal speelt in de drie andere Evangeliën. Dat lijdensverhaal lezen we deze komende week uit het Evangelie volgens Marcus. Maar hier niets van dit alles. Ja – Jezus wordt gearresteerd – Ja hij wordt veroordeeld en geëxecuteerd. Het staat er allemaal in in het Evangelie volgens Johannes. Maar Jezus blijft fier overeind! Geen “Mijn God mijn God, waarom hebt u mij verlaten”, nee in Johannes 19 zijn de laatste woorden van Jezus: ‘Het is volbracht!’ En dat dient zich hier al aan. Kijk maar hoe Jezus zich bekend maakt aan de soldaten die hem komen arresteren. “Ik ben het” zegt hij. Tot twee keer toe: “Ik ben het!” En ze schrikken van die woorden, de stoere soldaten. Ze deinzen achteruit en vallen op de grond. Ik ben het: *ἐγώ εἰμι*. Dat is de naam van God zelf. JHWH, in het Hebreeuws. *Ik ben die ik ben*. Het is in het Grieks *ἐγώ εἰμι*. Jezus maakt zichzelf hier bekend als God zelf. Als één met de Vader. Voor de goede verstaander natuurlijk. Want verder is het antwoord – ik ben het - natuurlijk ook weer volstrekt logisch op de vraag wie Jezus uit Nazaret is...

In alles is Jezus één met de Vader – dat is de leidende boodschap uit het Evangelie volgens Johannes. En dat maakt soms dat Jezus - en dat God - verder van ons af komt te staan – hoog verheven. Maar dat geeft ook vertrouwen. Het vertelt ook een ander verhaal. Het verhaal dat God er is – *ἐγώ εἰμι*: ik ben er. Ook als hij oneindig ver weg lijkt. Dat God erbij is. Waar mensen lijden. Dat hoe onbeantwoordbaar die vraag naar het lijden ook is. Dat hij nooit jou, u, deze hele wereld uit zijn handen laat vallen. Want op de een of ander manier vindt hij voor u, voor jou een uitweg. *Staat hij erboven*, zou Johannes schrijven. Op de een of ander manier is de kracht van de Liefde die God ons in Jezus toont, toch altijd ergens sterker, dan alles dat dat in de weg staat. Uiteindelijk is ook dit droeve verhaal van de arrestatie van Jezus op deze manier – dankzij de manier van vertellen van de Evangelist Johannes - een paasverhaal. Het *ik ben het* van Jezus zegt genoeg. Door die twee woorden *ἐγώ εἰμι* weten we al hoe het af gaat lopen. Met Jezus mogen wij weten en vertrouwen dat God er is.

Hij die nooit loslaat het werk van zijn handen.

Ook niet in de week die voor ons ligt.

Amen.

- Muzikaal intermezzo: J. S Bach - Ich folge dir gleichfalls (Johannes Passion)

ANTWOORD

- Lied 'Hij ging de weg zo eenzaam' (Lied 560)
- Dankgebed, voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- Toelichting Veertigdagentijd collecte KiA
- Collecte
  1. Kerk in Actie - Jeugdwerk - De PaasChallenge
  2. De Christus Triumfatorkerk

GAAN

- Slotlied: 'Jezus leven van ons leven' (Lied 575: 1 en 6)
- Zegen, gevolgd door gezongen "Amen"